

på byxorna och medelst knappar upptill fästes dervid. *Öppna, knäppa till b-n.*

BYXLÖS, a. 2. (fam. o. skämtv.) Som är utan byxor. Förekommer någon gång i samma mening som Sanskullott (se d. o.).

BYXSPRITT, n. 3. Öppning framtill på byxor, inunder byxluckan på vanliga byxor, eller äfven utvändigt, såsom t. ex. på så kallade mamelucker; går uppifrån nedåt och hopfästes medelst knappar.

BYXSPÄNNE, n. 4. Spänne, som nyttjas bak-till på byxor, för att spänna till dem om lifvet.

BYXSÄCK, m. 2. Byxficka. (Fig. talesätt) *Knyta näfven i b-en*, brinna af vrede och hämdgirighet, men ej töras visa det.

BYXSÄCKSTJUF, m. 2. pl. — *tjufvar*. Se *Ficktjuf*.

BYXSÄCKSUR, n. 3. Se *Fickur*.

BYXTYG, n. 5. Tyg, passande till byxor, eller köpt och ämnadt dertill.

BYXÄNGEST, f. 3. sing. (skämtv., lågt) *Vara i b.*, vara ytterst rädd, betagen af fruktan.

BÅD, n. 5. Se *Bud*, 3. o. 4.

BÅDA, a. num. plur. Se *Begge*.

BÅDA, v. a. 1. 1) Underrätta (egentl. genom bud), gifva tillkänna. Brukas äfv. i utsträckt mening om ting. *B. någon om sin ankomst. B. för sig*, skicka bud, att man ämnar komma till någon, till en ort. *Jag har en glad nyhet att b. dig. Klockan b-r oss, att matimmen är inne.* — *Syn.* Se *Tillkännagifva*. — 2) Kalla genom bud. *B. någon till sig. B. till en sammankomst. B. hóp, i'n, upp, út*, m. fl., se *Hopbåda*, &c. — *Syn.* Se *Kalla*. — 3) (fig.) Beteckna, vara tecken, förbud till något, som skall hända; innehålla förbud om. *Molnet b-r regn. Delta b-r olycka. Hans uppsyn b-r intet godt.* — *Syn.* Se *Förkunna*.

BÅDANDE, n. 4. Handlingen, då man bådår (mest i bem. 2). — *Syn.* *Bådning*, *Kallande*, *Kalelse*.

BÅDARE, m. 3. En, som bådår (bem. 2).

BÅDBÅRARE, m. fl., se *Budbårare*, m. fl.

BÅDE, konj. Brukas i förbindelse med konjunktionen *och* (som efterföljer och aldrig kan utelämnas), för att beteckna, att samma predikat kan tilläggas vardera af två personer, föremål, förhållanden, handlingar, o. s. v. *B. han och jag äro gamla. B. stora och små glädja sig. Utan både huvud och fötter. Jag beundrar lika mycket b. hans styrka och vighet. Mer än b. ni och jag veta. Detta kan jag b. göra och icke göra. Han kom förr, än b. ni och jag väntat.* — *Syn.* Så väl . . . som . . . ; Ej mindre . . . än . . . ; Lika mycket . . . som . . . ; Lika . . . som . . . ; Icke allenast . . . , utan ock . . . ; Dels . . . , dels . . .

BÅDNING, f. 2. Se *Bådande*.

BÅDSKAP, se *Budskap*.

BÅGE, m. 2. pl. *bågar*. (af *Böja*) 1) Ett af något spänstigt ämne, såsom hårdt trä, fiskben, horn, stål förfärdigadt, halfmånformigt, eller äfven i midten nästan rakt men på begge sidorna nedböjdt vapen, vid hvars begge ändar tvärs öfver en stark sena är fästad, som man hårdt drager åt sig, då man vill afskjuta en med ena ändan deremot stödd och med den andra på sjelfva bågen hvilande pil. Kallas äfv. stundom, till skillnad ifrån andra slags bågar, *Pilbåge. Lägga en pil på b-en. Skjuta med b. Spänna b-en.* (Fig. talesätt) *Spänna b-en högt*, hafva stora anspråk, fordra för mycket, drifva något till det yttersta. *Spänna b-n så, att han brister*, gå så långt i

öfverdrifna anspråk, i förtryck, våldsamerhet, orättvisa o. s. v., att de, som dertför äro föremål, slutligen mista tålmodet och bryta ut i öppen fiendskap, uppror, o. s. v.; äfv. drifva en sak så vida, att man derigenom bereder sin egen skada, ofärd. (Fig.) *Hafva flera strängar till sin b.*, hafva flera utvägar att lyckas. — 2) Del af en cirkel, mindre än halfcirkeln. Egentl. Cirkelbåge, som likväl ofta förkortas till *B.* *En b. af en cirkels periferi. Gå i b.*, hafva bågförm. — 3) Krökningen af ett hvalf. Egentl. Hvalfbåge, hvilket dock ofta förkortas till *B.* — I samma mening brukas äfven sammansättningarna *Tempelbåge*, *Himlabåge. B-n på ett hvalf*, en *hvalfd bro eller dörr, ett hvalfdt fönster*, o. s. v. — 4) Säges om åskilliga saker, som till formen likna en båge (bem. 2). *Ögonbrynens b. B. till en sikt*, den cirkelformiga träinfattningen dertill. *B. öfver en vagg*, bågförmigt hvalfd skärm, som fästas vid öfre gafveln, uppöfver hufvudgården på en vagg. (Kir. o. med.) *B.*, bågförmig apparat under sängtacket, för att det ej må tynga på den sjuke. (I musik) *B. öfver noter*, bågförmigt streck, som utvisar, att tonerna böra bindas. *B. öfver en station*, kadestecken. — Hit kan äfven sammansättningen *Regnbåge* föras. — 5) Benämning på vissa saker, som, ehuru ej i ordentlig bågförm, omsluta, infatta något annat. *B-n till ett fönster*, kallas så, emedan fordom fönster i allmänhet voro bågförmiga upptill. *B-n på en såg, på ett par glasögon. B. att sy, brodera på*, redskap, hvarpå tyget spännes, på hvilket man vill sy, brodera. — Bildar flera sammansättningar, såsom: *Fönsterbåge*, *Glasögonbåge*, *Syåge*, *Broderbåge* m. fl., hvilka allt efter omständigheterna nyttjas förkortade eller oförkortade.

BÅGENSKOTT, se *Bågskott*, 2.

BÅGFIL, m. 2. Tunn fil, spänd i en stålbygel och begagnad att göra fina och djupa inskärningar.

BÅGFÖRM, m. 2. Formen af en båge (bem. 2). *Gå i b.*, vara bågförmigt krökt, hvalfd. — *Syn.* *Bågrundning*.

BÅGFÖRMIG, a. 2. Som har formen af en båge, går i bågförm. *B. ram, karm, infattning.* — *Syn.* *Bågig*, *Bågrund*. — *Bågförmighet*, f. 3.

BÅGFÖRMIGT, adv. I bågförm, såsom en båge (bem. 2). *B. hvalfd gång, öppning.* — *Syn.* *Bågigt*, *Bågrundt*, *Bågvist*.

BÅGFÖNSTER, n. 3. Upptill bågförmigt fönster.

BÅGIG, a. 2. (mindre brukl.) Se *Bågförmig*. — *Bågighet*, f. 3. — *Bågigt*, adv.

BÅGLINIE, f. 3. Linie, som formerar en cirkelbåge.

BÅGMAKARE, m. 3. En, som fordom tillverkade pilbågar, armborst, m. m.

BÅGNA, v. n. 1. *B. sig Bugna.* — *Bågna-de*, n. 4.

BÅGNERNIV, bågnärrvig, a. 2. (bot.) Så kallas ett blad, då nerverna divergera vid dess bas och åter konvergera mot dess spets.

BÅGRUND, a. 2. Se *Bågförmig*.

BÅGRUNDNING, f. 2. 1) Egenskapen att vara bågrund, bågförmig. — *Syn.* *Bågförmighet*. — 2) Se *Bågförm*.

BÅGSKJUTNING, f. 2. Skjutning med pilbåge.

BÅGSKOTT, n. 3. 1) Skott, som göres med pilbåge. — 2) (artil.) Benämning på ett kanon-skott, då kärnlinien höjes öfver vågplanet.